

KAVRAMSAL MAKALE

**Türkiye'de Turizm Mesleğine Yönelik Yasal Düzenlemelerin
Değerlendirilmesi ve Çözüm Önerileri**

Dr. Binali KILIÇ, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, İstanbul, e-posta: kilicbinali@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8345-6617>

Öz

Yapılan araştırmalarda turizm sektöründe çalışan personelin çok az kısmının turizm alanında yeterli eğitime ve deneyime sahip olduğu saptanmıştır. Bu sorunların Turizm Meslek Yasası ile aşılacağı birçok sempozyum ve turizm strateji çalıştaylarında akademisyenler ve sivil toplum kuruluşları tarafından dile getirilmiştir. Bu çerçevede, turizm eğitimi almış ve yıllarca turizm sektöründe emek verip deneyim kazanmış yöneticilerin ve turizm diplomalı mezunlarının sektörde daha etkin ve verimli olması, insan kaynağının turizm gelirini arttıracak düzeyde motive olması, turist başına ortalama harcamanın yükseltilmesi ve turizm yatırımlarının verimliliğinin ve etkinliğinin artırılması için; Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik'te yapılacak değişiklik ile Turizm Meslek Yasasının temeli atılmış olacaktır. Bununla birlikte, üniversitelerin turizm bölümlerine talebin artırılması, deneyimli turizmcilerin sektörde kalması ve turizm sektöründe çalışanların mesleğinin yasal güvenceye kavuşturulması Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelikte değişiklik yapılması ile mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Turizm Meslek Yasası, Diploma Denkleştirme, Turizm Eğitimi, Nitelikli İnsan Kaynakları.

Makale Gönderme Tarihi: 18.10.2020

Makale Kabul Tarihi: 02.02.2021

Önerilen Atıf:

Kılıç, B. (2021). Türkiye'de Turizm Mesleğine Yönelik Yasal Düzenlemelerin Değerlendirilmesi ve Çözüm Önerileri, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(2): 149-162.

© 2021 Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi.

**Journal of Social, Humanities and
Administrative Sciences**

2021,4(2): 149-162. DOI:[10.26677/TR1010.2021.646](https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.646)

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

CONCEPTUAL PAPER

**An Evaluation and Solution Offers of Legal Regulations of The Tourism
Profession in Turkey**

Dr. Binali KILIÇ, Republic of Turkey Ministry of Finance and Treasury, İstanbul, e-mail:
kilicbinali@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8345-6617>

Abstract

Research shows that very few of the personnel working in the tourism sector have sufficient training and experience in the field of tourism. In this context, with the amendment to the Regulation on the Qualifications of Tourism Facilities, the foundation of the Tourism Profession Law will be laid in order for managers who were trained in tourism field, worked and gained experience in the tourism sector for years and for those who have graduated tourism education institutions to be more effective and productive in the sector, in order for the human sources to be motivated to increase tourism income, in order to increase the average expenditure per tourist and to increase the efficiency and effectiveness of tourism investments. In addition, it is possible to increase the demand for tourism departments of universities, to keep experienced tourism professionals in the sector and to provide legal security for the profession of those working in the tourism sector by amending the Regulation on the Qualifications of Tourism Facilities.

Keywords: Tourism Profession Law, Diploma Equivalency, Tourism Education, Qualified Human Resources.

Received: 18.10.2020

Accepted: 02.02.2021

Suggested Citation:

Kılıç, B. (2021). An Evaluation and Solution Offers of Legal Regulations of The Tourism Profession in Turkey, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 4(2): 149-162.

© 2021 Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi.

GİRİŞ

Türkiye’de turizm endüstrisinin dünya turizm gelirinden hak ettikleri payı alamadıklarına dair tartışmalar uzun süredir devam etmektedir. Türkiye’nin coğrafi konumu ve turizmin alt ve üst yapısı yönünden zengin olmasına rağmen, turizmde rakip ülkelere oranla istenilen geliri elde edemediği bilinen bir gerçektir.

Turizm sektörünün gelişmesi sunduğu mal ve hizmetlerde rekabet üstünlüğü elde edebilmesi ile mümkündür (Tuna vd., 2019: 154). Türkiye’de turizm sektörünün dünyada rekabet edebilmesi için turizm çalışanlarının son derece deneyimli kalifiye yöneticilere ve çalışanlara yani nitelikli işgücüne ihtiyacı olduğu bilinmektedir (Erbaş vd., 2016: 3). İnsan faktörü işletmelerin başarısında her zaman en önemli unsurdur. Bu nedenle özellikle yoğun rekabet ve küreselleşme sürecinde işletmelerin nitelikli insan kaynağına ihtiyaçları vardır (Pelit ve Ak, 2018:40). Nitelikli insan kaynağını devamlı suretle okullardan temin etmek çok mümkün görünmemektedir. En iyi insan kaynağı mesleki gelişim stratejisi ile ulaşılabilir. Bu strateji; mesleki yeterlilik, meslek yasası, kişisel gelişim, örgütlü sivil toplum kuruluşu vb. şartların oluşturulması ile mümkündür. Nitelikli insan kaynağı turizm endüstrisinin emek yoğun yapısı nedeniyle önceliklidir. Turizm sektörünün ekonomik, sosyal ve siyasal olaylardan en fazla ve en hızlı etkilenen sektör olması nedeniyle personel devir hızının yüksek olmasına neden olmaktadır (Pelit ve Ak, 2018: 41). Kılıç ve Uslu (2019: 227), yaptıkları araştırmada, İstanbul’daki yerli ve yabancı marka zincir otellerin üst düzey yöneticilerin en son çalıştıkları işletmedeki çalışma süresinin %58,6 ile 1-3 yıl olduğu görülmüştür. Bu sürenin çok kısa olması, üst düzey yöneticilerin iş devir hızının da çok yüksek olduğunu göstermektedir. Turizm sektöründeki personel devir hızının yüksek oluşu beraberinde nitelikli hizmet ve kalite sorununu getirmektedir.

Turizm sektörünün emek-yoğun yapısı, turizm alanında yükseköğretimin çok yönlü, güncel, insan ve sektör yapısına uygun olarak tasarlanmasını zorunlu kılmaktadır (Çelen ve Tuna, 2019:526). Ancak, turizm endüstrisinde diplomalı işgücünün büyük bir kısmının turizm sektörüne girmediği ve turizm sektörünü kısa sürede terk ettiği yapılan akademik çalışmalarda görülmektedir (Erbaş vd., 2016: 2).

Erbaş vd., (2016: 2)’e göre, her sosyal sistem kendi mesleklerine ve kendi mesleğinin kanıtı olan diplomalarına veya eğitimine dayalı olarak kurulmalıdır. Hukuk, sağlık ve eğitim alanlarında olduğu gibi turizm alanında da turizm sisteminin sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için turizm diplomasına dayandırılması gerekmektedir (Erbaş vd., 2016: 2). Meslek seçimi, insanların bütün hayatını ve çalışacağı sektörü etkileyen önemli dönüm noktalarından biridir. Çünkü meslek seçimi kişinin yalnızca çalışma sahasını değil bununla birlikte seçtiği sektörü, hayatını ve geleceğini etkileyecek pek çok önemli unsuru da içerir (Konak ve Özhasar, 2019: 2). Pek çok ülkede mesleki davranışların incelenmesi ve dikkatlerin meslek seçimi konusu üzerine yoğunlaşması toplumsal değişime, sanayileşme ve ekonomik kalkınma süreçlerine paralellik göstermiştir (Ülkü, 2019: 199).

Gelişmiş ülkelerinde yatırımcılar, yatırımlarını profesyonel yöneticilere teslim ederken Türkiye’deki girişimci ve yatırımcılar kurdukları turizm tesislerini kendi soy bağı için istihdam alanı olarak görmektedirler (Erbaş vd., 2013: 1155). Meslek seçimi, sadece mesleği seçenler açısından değil bu mesleğe sahip olanları istihdam edecek sektörler açısından daha önemlidir. Örneğin, otel işletmesine hayat veren aslında otelde çalışanlar ve müşterilerdir. Otel müşterilerinin güvenli hizmet almaları, çalışanların diplomalarının mesleki güvencesinin sağlanması, deneyim kazanmış yönetici ve çalışanların hak ve hukuklarının korunmasının Turizm Meslek Yasası ile mümkün olacağı kanaati yüksek seviyededir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

İş veya meslek, en dar anlamda kişinin geçimini sağlamasıdır. Geniş anlamda ise, bireyin kendisi veya toplum için yaptığı bir faaliyettir. Bir faaliyetin iş sayılabilmesi için şu özellikleri taşımaları gerekir. Bunlar; bireyin bir çaba içerisinde olması, yaptığı işe bir değişim getirebilmesi, iş ile ilgili belirlenmiş kuralların olmasını gerektirir (Ülkü, 2019: 197-198). Türk Dil Kurumu mesleği "Belli bir eğitim ile kazanılan, sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş" olarak tanımlamaktadır.

Meslek yasaları, belirli bir meslek alanındaki meslek personelinin haklarını ya da o meslek grubunun verdiği hizmetlerden yararlananların haklarını karşılıklı olarak korumak üzere, kanun koyucu tarafından onaylanan düzenlemeleri ve yaptırımları içeren yasa, yönetmelik veya kanundur (www.psikolog.org.tr). Meslek Odası ise, belli bir meslek mensubunu içine alan ve Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları olup, kanun ile kurulurlar. Üyelik zorunlu olup, üye olunmadan mesleki faaliyet yürütme imkânı bulunmamaktadır. Meslek kuruluşlarının en önemli özelliği idari ve mali özerkliğe sahip olmalarıdır (Dursun, 2011: 10).

Turizmi, arz eden ülkelerin ekonomileri ve istihdamları için yaşamsal önemdedir. Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Belgesinde belirlenen stratejik yaklaşımlara göre, 2023 yılında, 63 milyon turist ve 86 milyar ABD doları dış turizm gelirin e ulaşılacağı öngörülmektedir. Bu hedefe ulaşmak kuşkusuz nitelikli personel, hizmet kalitesinin, rekabet gücünün ve turist başına ortalama harcamanın artırılması ile mümkündür (www.ktb.gov.tr). Örneğin, Türkiye'de kıyı otellerinde fiyat düşürme sebepleri arasında; turistik arz kapasitesi, turistik hizmet kalitesi ve paydaşlar arası işbirliği olmayışı yönünde sektör paydaşlar arasında fikir birliği olduğu ortaya çıkmıştır (Tuna vd., 2019: 138).

Yapılan araştırmalarda turizm endüstrisinde çalışanların büyük çoğunluğunun turizm eğitimi almamışlardır. Bunun nedeni turizm çalışanlarının herhangi bir meslek yasalarının olmaması veya bir yasa ile korunmamış olmalarıdır (Erbaş vd., 2016: 6). Kuşkusuz uluslararası rekabette kaliteli hizmetin önemi büyüktür. İnternet teknolojisi sayesinde turistler; destinasyon, ulaşım, konaklama işletmeleri vb. ile ilgili değerlendirmeler yaparak karar vericilere yön verdikleri bilinen bir gerçektir (Yücel ve Arıkan, 2019: 660). Bununla birlikte turistler yerel halk ile buluşup kaynaşmaktadırlar. Ancak ağırlıklı olarak turistler tatil süresince daha çok turizm endüstrisinin çalışanları ile buluşup kaynaşırlar (Yarcan, 2007: 36).

Turizm sektöründeki mesleklerin; çalışma koşulları iyileştirilmedikçe, unvan kullanma güvence altına alınmadıkça, diplomasız ve ucuz işgücü şartlarında istihdam önlenmedikçe turizmde hizmet kalitesi tatmin edici düzeye ulaşması imkânsız gibi görünmektedir. Bu nedenle turizmdeki tüm faaliyetler yasal olarak bir meslek karakterine kavuşturulması gerekmektedir (www.sisma.com). Mesleki unvan, ancak mesleki yeterlilik ile verilerek sektörün gelişmesine ve sürdürülebilirliğine katkı sağlanabilir. Böylece turizm sektöründe nitelikli personelin sektör dışına geçişi engellenmiş olur.

Türk turizminin çözüme kavuşturulamayan en önemli sorunu, eğitilmiş personel ve yıllardır üzerinde tartışılan meslek yasası sorunudur. Eğitilmiş personel sorununa ilk ciddi yaklaşım izlerine 1957 yılında Türkiye'ye çağrılan Paris Otelcilik Okulu Müdürü M. Marcel Jeanne'in yaptığı çalışmadır (Ağaoğlu, 1991: 19). Turizm Bakanlığı tarafından 1992 ve 2002 yıllarında yapılan turizm şuralarında turizm ile ilgili eğitimlilerin istihdamını sağlamaya yönelik yasal düzenleme yapılması gerektiğinin önemine vurgu yapılmıştır. Erbaş vd. (2016: 7), göre tüm turizm sektörünü kapsayan meslek yasası, deneyimli ve diplomalı turizmcilerin, mesleklerini yapmaları için yasal düzenlemeye ihtiyaç vardır.

2017 yılında yapılan 3. Turizm Şurasında; Turizm Eğitimi, İstihdamı ve Turist Rehberliği Komisyonu; Turizm Meslek Yasasının çıkarılmasını önermiştir. On Birinci Kalkınma Planı Turizm Özel İhtisas Komisyonu ise, Türkiye turizm stratejisindeki kararların uygulanmasındaki aksaklıkların getirdiği veya güncel koşulların yarattığı sorunların düzeltilmesine yönelik çözümünün, turizm sektöründe temel yasa veya meslek yasası eksikliğinin giderilmesi olarak ortaya koymuştur (www.sbb.gov.tr).

Birçok araştırmacı diğer mesleklerde olduğu gibi turizm sektöründe de eğitim almış çalışanların ve deneyimli yöneticilerin yasa ile himaye altına alınması, yasal statü ve mesleki unvan kazanması gerekliliğini ortaya koymuştur (Erbaş vd., 2016: 6). Ancak, 1956 yılından itibaren birçok çalıştay, bilimsel çalışma, rapor ve önerilerine karşın deneyimli turizm yöneticileri ve diplomalıların meslekleri ve istihdamları yasal güvenceye kavuşturulamamıştır (Erbaş vd., 2016: 7).

YÖNTEM

Bu araştırmada kanunlar, yönetmelikler ve tüzükler olmak üzere ikincil kaynaklar kullanılarak derleme yapılmıştır. Çalışmada ayrıca ikincil kaynaklardan elde edilemeyen bazı sorular T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) üzerinden ilgili bakanlıklara yöneltilmiş ve cevaplar elde edilmiştir. Literatür taraması sonucu elde edilen mevzuat çalışmaları ve bakanlıklar üzerinden gönderilen cevaplar sistematik olarak sunulurken öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu çalışma, turizm alanında az olan mevzuat çalışmalarına mantıksal bir bakış açısıyla öneriler geliştirmeye çalışmaktadır.

CİMER ÜZERİNDEN ELDE EDİLEN CEVAPLAR

Meslek ve meslek yasası ile ilgili olan kamu kurumlarına Turizm Meslek Yasasına bakışını ve turizm ile ilgili diplomaların denkliği konusundaki mevcut uygulamaları öğrenmek amacı ile CİMER üzerinden sorulan sorular ve alınan cevaplar aşağıdadır.

Soru 1: Üniversitelerin Önlisans - Meslek Yüksekokulu (2 yıllık), Lisans - Fakülteler (4 yıllık) ve Turizm ve Otel İşletmeciliği vb. bölümlerinden mezun olanlar ustalık ve usta öğretici belgelerini nasıl alırlar? Diğer bir deyişle mezun olur olmaz ustalık ve usta öğreticilik belgelerini alabilmeleri mümkün mü? Ustalık ve usta öğreticilik belgelerinin alınması turizm programlarından mezun olanlar için hangi aşama ve süreçlerden sonra edinilebilmektedirler?

Cevap 1: Milli Eğitim Bakanlığı, İşyeri Tabanlı Mesleki Eğitim Daire Başkanlığının cevabı: 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun "İşyeri açma" başlıklı 30 uncu maddesinde; "Ustalık belgesine sahip olanlar veya bunları işyerlerinde çalıştıranlar bağımsız işyeri açabilir. Bu Kanun kapsamına alınan il ve mesleklerde; belediyeler ve işyeri açma izni vermeye yetkili diğer kurum ve kuruluşlar işyeri açılışında, esnaf ve sanatkârlar ile tacirlerin kendilerinden veya işyerinde her bir meslek dalında çalıştırdıkları en az birer çalışanından ustalık belgesi ya da en az ön lisans diploması istemek zorundadır." hükmü yer almaktadır. Bu kapsamda, ön lisans veya lisans mezunlarına, mezun oldukları meslek dalı ile ilgili olarak ustalık belgesi veya işyeri açma belgesi verilmemektedir. "Aile Ekonomisi ve Beslenme Öğretmenliği, Aile ve Tüketici Bilimleri/Hizmetleri, Aşçılık, Besin Teknolojisi Öğretmenliği, Beslenme ve Diyetetik, Et ve Et Ürünleri Teknolojisi, Ev İdaresi/Ekonomisi, Gastronomi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Gemi Aşçılığı, Gıda Bilimi ve Teknolojisi, Gıda Mühendisliği/Teknolojisi, Gıda Kontrolü ve Analizi, Mutfak Sanatları ve Yönetimi, Yiyecek ve İçecek Hizmetleri/İşletmeciliği bölümlerinden en az önlisans seviyesinde eğitim aldığını belgelendirenler, ilgi (a) Yönergenin 7 nci maddesinin

dördüncü fıkrası kapsamında değerlendirilerek "Kantin İşletmeciliği" meslek dalından ustalık beceri sınavlarına alınacak ve başarılı olanlara "Kantin İşletmeciliği" ustalık belgesi düzenlenecektir." ifadesi yer almaktadır. Bunun dışında kalanlar; Başvuru yapmak için en az ortaokul/imam hatip ortaokulunu bitirmiş ve 22 yaşında olmaları gerekmektedir. Ayrıca belge başvurusu yapılan meslek dalında SGK'lı olarak çalışmış veya eğitim almış olmaları gerekmektedir. İlgili meslek dalında 5 yıldan az SGK'lı çalışmış veya eğitim almış olduğunu belgelendirenler kalfalık sınavlarına, 5 yıl ve üstünde SGK'lı çalışmış veya eğitim almış olduğunu belgelendirenler ise önce kalfalık sonra ustalık sınavlarına girebilirler.

Soru 2: Turizm sektöründe çalışanların (otel genel müdürü, aşçı, garson, seyahat acentesinde çalışanlar, otelde çalışan diğer unvandaki kişiler vb.) kişisel gelişimi ve mesleklerinin güvence altına alınıp turizm sektöründe verimliliği arttırmak için "Turizm Personeli Meslek Odası ve/veya Birliğini" kurmaları için ilk başvuru nereye ve nasıl yapılmalı? Süreç nasıl işlemektedir?

Cevap 2: Ticaret Bakanlığı, Meslek Kuruluşları Dairesi Başkanlığı'nın cevabı: Esnaf ve sanatkârların oda kuruluşu, 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununun "Odaların kuruluşu" başlıklı 4 üncü maddesi çerçevesinde gerçekleştirilmekte olup; söz konusu maddede; "Odalar, oda kurulmak istenen yerde çalışmakta olan sanat, hizmet ve meslek sahipleri ile esnaftan en az beş yüz kişinin isteği ve Bakanlık izni ile kurulur. Oda unvanında esnaf, sanatkâr veya esnaf ve sanatkâr ibaresi yer alır. Bu çerçevede, esnaf ve sanatkâr odası kurulabilmesi için söz konusu talebin esnaf ve sanatkâr niteliğini haiz kimselerce yapılması gerekmekte olup, iş sözleşmesi ile turizm işletmelerinde çalışan personel 5362 sayılı Kanun çerçevesinde esnaf ve sanatkâr sıfatına haiz bulunmamaktadır. Ancak, esnaf ve sanatkâr meslek kolları listesinde yer alan meslekleri icra etmekte olan esnaf ve sanatkârların yukarıda yer verilen Kanun maddesi çerçevesinde talepte bulunmaları halinde, oda kuruluş süreci başlatılabilecektir.

Soru 3: Turizm sektöründe çalışanların (otel genel müdürü, aşçı, garson, seyahat acentesinde çalışanlar, otelde çalışan diğer unvandaki kişiler vb.) kişisel gelişimi ve mesleklerinin güvence altına alınıp turizm sektöründe verimliliği arttırmak için "Turizm Personeli Meslek Odası ve/veya Birliğini" veya "Turizm Personeli Meslek Yasası" ile ilgili; Kültür ve Turizm Bakanlığının görüşü nedir? Şimdiye kadar herhangi bir çalışma yapılmış mıdır? Şu an için herhangi bir çalışması var mı? Turizm'de içinde bulunduğumuz ve en çok turist çeken 10 rakip ülkeden hangilerinde Turizm Personeli Meslek Yasası vardır?

Cevap 3: CİMER soruları Kültür ve Turizm Bakanlığına yönlendirmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı ise Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na yönlendirmiştir. Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Mevzuat Daire Başkanlığı ise konu ile ilgili olarak, 4857 sayılı İş Kanunu ve 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununa göre, işçilerle işverenler arasındaki ilişkiye atıfta bulunmuştur.

Soru 4: Üniversitelerin Önlisans - Meslek Yüksek Okulu (2 yıllık) ve Lisans - Fakülteler (4 yıllık) Turizm ve Otel İşletmeciliği vb. bölümlerinden mezun olanlar. Turizm, Konaklama, Yiyecek-İçecek Hizmetleri ile ilgili mesleki yeterlikten muaf mıdır? Turizm, Konaklama, Yiyecek-İçecek Hizmetleri mesleki yeterlik belgelerinin alınması turizm programlarından mezun olanlar için hangi aşama ve süreçlerden sonra edinilebilmektedirler?

Cevap 4: Mesleki Yeterlilik Kurumu, Sınav ve Belgelendirme Dairesi Başkanlığı konu hakkında internet adresi paylaşmıştır. İnternet adresi: http://myk.gov.tr/muafiyet_tablosu.pdf. Buna göre, belge zorunluluğu getirilen alanlarda hangi ustalık belgesi ve hangi bölümlerden mezun olunarak alınan diplomaların muaf tutulacağına ilişkin internet adresi incelendiğinde, lise ve üniversitelerin Turizm ve alt programlarından mezun olanların Mesleki Yeterlilik Kurumunun vermiş olduğu Mesleki Yeterlilik Belgeleri ile ilgili herhangi bir muafiyet veya denkliğinin bulunmadığı görülmüştür.

Soru 5: Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik ile ilgili olarak, turistik tesislerde toplam personelin belli oranlarında ve konusunda eğitim almış veya sertifikalı personel çalıştırma zorunluluğu bulunmaktadır. Bu çerçevede, Turizm ile ilgili olarak 4 yıllık Fakülte, Yüksekokul, Meslek Yüksekokulu, Meslek Liseleri ve İŞKUR ile özel eğitim kurumlarının ve eğitim şirketlerin düzenlemiş olduğu 1 gün ile 3 ay süreli vb. eğitimler vardır. Söz konusu denetimlerde hangi sertifika veya diploma dikkate alınmaktadır?

Dikkate alınmayan diploma ve sertifika hangileridir?

Denetimlerde eğitim şartını taşımayan işletmelere/otellere yönelik ceza nedir?

Son 5 yılda yapılan denetimlerde eğitim konusundaki şartları sağlamayan işletme sayısı nedir?

Cevap 5: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kontrolörler Kurulu Başkanlığı tarafından verilen cevap özetle şudur: Personelin istihdam edildiği bölümde; eğitim vermeye veya sertifika düzenlemeye yetkili kurumdan diplomasının veya sertifikasının bulunması yeterli görülmektedir. Belirtilen kritere uymayan işletmeler hakkında 2634 sayılı Yasa uyarınca işlem uygulanmaktadır. Ancak, Kontroller Kurulu Başkanlığı, konusunda yeterli sayıda eğitim şartını sağlayamayan işletme sayısı ile ilgili istatistiki bilgiye yer vermemiştir.

TARTIŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının; 49 ve 135 inci maddelerine göre, Turizm meslek yasası için herhangi bir engel görülmemekle birlikte, mesleğin menfaati ve gelişimini destekler niteliktedir.

Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununa 1 inci maddesine göre, Esnaf ve Sanatkarların yanlarında çalışanların mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak ve meslek mensuplarının birbiri ile ilişkilerinde güveni esas kılmayı amaçlamaktadır.

Dünyada Türkiye'ye en fazla turist gönderen ülkeler arasında yer alan Almanya'da yapılan bir araştırmaya göre Türkiye'deki otellerde çalışan personel kalitesi, Avrupa ülkeleri arasında en son sıradadır (Erbaş vd., 2016: 6). Türkiye'de turistlerin düşük harcama yapmasının nedenlerinden birisi de kalifiye işgücünün eksikliği olduğu birçok araştırmada ortaya konulduğu görülmektedir.

Örneğin, yapacağınız iş ile ilgili belgeniz veya diplomanız yok ise, marangozhane, berber, terzi dükkânı açamazsınız. Ülkemizde otelcilik sektörü için bunu söylemek imkânsızdır. Nedeni ise personelin yeteneğine, eğitimine, iş tecrübesine, iş ve meslek sevgisine bakılmadan sadece ucuz iş gücü olmasına bakarak bir seçim yapılmasıdır. Bu nedenle, turizm endüstrisindeki sorunları aşmanın yolu Turizm Meslek Yasasını yasallaştırmak olduğu söylenebilir (www.turizmgm.com). Ayrıca, Turizm endüstrisinde en önemli sorunlardan biriside çalışma koşullarıdır. Bu sorumlu çalışma koşulları fiziksel ve psikolojik sorunlardan oluşmaktadır (Pelit ve Ak, 2018: 56). Bu sorunlar, özellikle mevsimlik çalışma nedeniyle yılın belli aylarında işsiz kalma durumu, uzun çalışma süreleri, turizmi direkt olarak etkileyen siyasi ve ekonomik krizler, düşük ücretler vb. olarak sınıflandırılabilir.

Turizm eğitimi konusu yükseköğretim çerçevesinde ele alınması gerekmektedir. Yükseköğretim kurumlarında kalite ve akreditasyon uygulamalarıyla nitelikli ve istenilen ölçütlere uygun eğitimler ile nitelikli insan yetiştirilebilmektedir (Çelen ve Tuna, 2019: 527). Kuşkusuz ders müfredatları Mesleki Yeterlik Kurumunun (MYK) "Mesleki Yeterlilik Belgesi" için gerekli olan başarımlar ölçütleri ile paralel olmalıdır. Böylece yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar MYK'nun mesleki yeterlilik belgesi ile denkleştirme yapabilmelidir. Bunun için yasal düzenleme

gerekmektedir. Aksi takdirde eğitim, bilgi ve hizmet kalitesindeki farklılıklar nedeniyle hizmet sunumunda olumsuzluklara neden olabilecektir.

Turizm çalışanları mesleklerine ilişkin teorik ve uygulamalı bir eğitimin yanında; iş sağlığı ve güvenliği, turizm coğrafyası, tarih, hijyen, gastronomi, yerel kültür, dünya milletlerine ait kültür, davranış bilimleri, insan ilişkileri, yerel ürünler, diplomasi, girişimcilik, farklı kültürler ile çalışabilme vb. eğitimleri almaları ve bunu sürdürmeleri gerekmektedir. Diploma intibaklarında bu konuların dâhil edilmelidir.

Turizm sektöründe çalışanlar ve eğitimini alanlar turizm endüstrisi ile ilgili gelecek planları yapması, endüstriden beklentilerinin karşılanma durumu ile mümkündür. Turizm sektöründe istihdamın eğitilmiş personel tarafından sağlanması turizm sektöründe eğitim alanların diğer sektörlerle kaymasını önleyebilecektir (Akyol vd., 2018: 649). Eğitilmiş, meslek disiplini ve görgüsünü almış turizm çalışanı, işletmelerin hizmet kalitesinin yükselmesinde ve sürdürülmesinde, iş hacminin geliştirilmesinde ve büyümesinde, malzeme, zaman para ve iş gücü tasarrufunda, verimliliğin yükselmesinde ve işletme değerinin artmasında önemli faydalar sağladığı bir gerçektir. Bu durumda, turizm sektörü çalışanları ülkenin uluslararası pazarda rekabet gücünü yükseltebilir (Erbaş vd., 2013: 1151). Bu da ancak mesleki yeterlilik ile belgelendirilmiş personelin turizm endüstrisinde çalıştırılmasının zorunlu hale getirilmesi ile mümkündür. Böylece bir meslek bilinci ve gelişimi sağlanmış olur.

Avrupa Birliği tarafından başlatılan Bologna süreci ile lise ve üniversitelerin yaptıkları eğitim ve öğretimin sürekli olarak daha mükemmel hale getirilerek mezunlara verilen diplomaların daha nitelikli olmasını temin etmek suretiyle topluma ve işletmelere daha yüksek katkıların sağlanması amaçlanmıştır. Bu açıdan lise, meslek yüksekokulları ve turizm fakültelerinin vermiş olduğu diplomaların hukukunun korunması sektörün sürdürülebilirliği için en önemli unsurlarından birisidir (Erbaş vd., 2013: 1158). Sertifikaların geçerliliği ancak Mesleki Yeterlik Kurumunun, mesleki yeterlik belgesi ile birlikte geçerliliği sağlanmalıdır.

Turizm sektöründe gelişmiş ülkelerin özellikleri incelendiğinde bu ülkeleri çekici kılan temel unsurların maddi kaynakları, yatırımları, tarih ve tabiat zenginlikleri değil, onları değerlendiren, hayat veren, anlam kazandıran, hikayeleyen insan ve organizasyon gücü olmasıdır (Yanardağ ve Avcı, 2012: 43). Teknolojik gelişmeler birçok sektörde iş gücüne ihtiyacı azaltmış olsa da turizm sektörü halen emek yoğun özelliğini korumaktadır. İnsan gücünün en fazla kullanıldığı turizm sektöründe, çalışanların memnuniyeti turizm işletmesi yatırımcıları için oldukça önemlidir. Çünkü çalışan memnuniyeti, işletmenin sürekliliğinin ve aynı standartlarda hizmet sağlanmasına imkân verir (Meriç ve Babur, 2020: 813). Turizm Meslek Yasası veya Turizm Meslek Odası turizm yatırımcıları ve girişimcilerine rakip veya karşıt bir durum olarak değerlendirilmemeli, aksine yatırımcıların ve girişimcilerin varlıklarının en üst seviyede gelir getirmesine ve sürdürmesine katkı sağlayacağı akademik çalışmalarda ortaya konulmuştur.

Yayla vd., (2017: 53-54), yaptığı çalışmada 2017 yılı içerisinde, Türkiye’de turizm eğitimi veren lisans, önlisans ve yüksekokul programlarına yapılan başvuru ve kontenjanları ile ilgili değerlendirme şöyledir. Yapılan araştırmada; üniversitelerdeki turizm programlarının kontenjanları dolmadığı belirlenmiştir. En fazla boş kalan kontenjanların yaklaşık %41,7 ile lisans, %25 ile önlisans ve yüksekokul olduğu tespit edilmiştir. Temizkan vd., (2019: 438), 714 kişi ile yapılan görüşmeye istinaden elde edilen verilere göre, mezuniyet sonrası turizm lisans mezunlarının %49,2’sinin sektörü terk ettiğini, sadece %35,6’sının turizm alanında çalıştığını ve katılımcıların %72,8’inin turizm lisans eğitimi almayı yakınlarına tavsiye etmeyi düşünmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 1. Turizm Meslek Yasasının Temel Yararları

İşletmelere Yararları	<ol style="list-style-type: none"> 1. Özellikle aile işletmeleri kurumsallaşacak 2. Turizm işletmelerinin güvenilirliği artacak 3. Verimlilik artacak 4. Gelir artacak
Turizm Sektörüne Yararları	<ol style="list-style-type: none"> 5. Turizm politikalarında paydaşlar aktif rol alacak 6. Türk turizminin yönlendirilmesinde meslek mensupları etkin rol alacak 7. Turizm alanında uzmanlaşma artacak 8. Danışmanlık müessesesi güçlenecek 9. Nitelikli ve eğitilmiş insan kaynağı sorunu ortadan kalkacak
Ekonomiye Yararları	<ol style="list-style-type: none"> 10. Turizm yatırımları ülke ekonomisine katkısı artacak 11. Turist harcaması artacak 12. Üst gelir düzeyindeki turistlerin ziyareti artacak 13. Uluslararası alanda Türkiye'nin turizme ve turiste verdiği önem rekabet üstünlüğü sağlayacak
Eğitime Yararları	<ol style="list-style-type: none"> 14. Turizmde meslek standartları tek kurumun gözetimi ve denetiminde olacak 15. Eğitimin kalitesi akredite edilecek 16. Mesleki Yeterlilik Kurumunun, Mesleki Yeterlilik Belgesinin geçerliliği uluslararası bir boyuta taşınacak 17. Eğitim metodolojisi ve programları her zaman güncelliğini korumakla birlikte inovatif çözümler sunabilecek 18. Akademik çalışmalara daha fazla katkı sağlanabilecek
Turizmde İnsan Kaynaklarına Yararları	<ol style="list-style-type: none"> 19. Turizm işletmeleri nitelikli insan kaynağına daha az maliyet ile sahip olacak 20. Diplomalı turizmciler, turizm sektörüne kazandırılacak 21. Turizm personelinin yetki, yetenek ve sorumluluğu arasında denge kurulacak 22. Yükseköğretim kurumları, Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki Yeterlilik Kurumunun ortak ders müfredatında ve başarımlar ölçütlerinde buluşmuş olacak 23. Turizmde nitelikli insan kaynağı sorunu ortadan kalkacak
Turizmi Meslek Olarak Seçenlere Yararları	<ol style="list-style-type: none"> 24. Turizm mezunlarının diplomalarının intibakları yapılmış olacak 25. Personel karşılaştıkları olayları çözümleyecek ve sonuçları kontrol edebilecek yeteneğe kavuşacak 26. Çalışma koşulları iyileşecek 27. Meslek yasası güvencesi ile birlikte bilgi ön plana çıkacak 28. Diploma ve sertifika denkliği konusunda çalışma yapılacak ve mağduriyetler giderilecek 29. Bologna süreci ile uluslararası kalite ve standartlarına ulaşılabilecek

Türkiye'ye gelen turistlerin %68'i orta gelir seviyesine sahip iken Türkiye'deki yatak kapasitesinin %30'una yakın bir kısmını üst segment beş yıldızlı konaklama tesisleri oluşturmaktadır. Üst gelir grubuna mensup ziyaretçilere yönelik konaklama tesisi düzenlemesi yapan yatırımcılar ne yazık ki hedef gruptan beklenen ziyaretçi sayısını yakalayamamıştır. Bu sorunu aşmak için fiyat indirimi politikasını tercih etmiştir (www.getob.org). Turizmde,

uluslararası rekabet giderek yoğunlaşmaktadır. Bir turizm destinasyonu için gerçek şu ki; eğer turizm sektöründeki en üst düzeydeki yöneticilerden en alt düzeydeki iş görenlere kadar gerekli niteliklere sahip olmayan bireyler söz konusu ise, arzı oluşturan altyapı ve üstyapı tesisleri istenildiği kadar modern ve kaliteli olsun, sektörün gelişmesi ve verimli bir şekilde çalışması mümkün değildir (Temizkan vd., 2019: 439). Ancak, eğitim ve beşeri sermaye arasındaki ilişkinin etkinleştirilmesi, bilgi ve beceri ile donanımlı işgücünün arttırılması sağlanarak ekonomik gelişmeye katkı verilebilir (Gümüş ve Örgen, 2018: 204). Üst gelir grubuna yönelik yapılan tesislerin bu gruba hizmet edebilmesi ve talep yaratabilmesi için kuşkusuz yetmiş nitelikli iş gücü ile mümkündür. Turizm sektöründeki teknolojik gelişimin emek ile birleştirilmesi ve sürdürülmesi, yaratıcılık ve inisiyatif ancak meslek yasasının güvencesi ile sürdürülebilir. Turizm Meslek Yasasının yararlarına Tablo 1’de yer verilmiştir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Milli Eğitim Bakanlığı, İşyeri Tabanlı Mesleki Eğitim Daire Başkanlığının cevabı: 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun, İşyeri açma başlıklı 30 uncu maddesinde göre; Turizm programlarından mezun olan diplomalılar “Kantin İşletmeciliği” için sınava girmeleri gerekmektedir. Diğer bir deyişle, diplomalarının denkliği hâlihazıra yapılmamaktadır. Hâlbuki turizm programlarında mezun olanlar hem teorik hem pratik dersler almakla kalmıyorlar aynı zamanda staj yaparak bilgilerini pekiştiriyorlar. Aynı şekilde turizm programlarından mezun olan diplomalılar işyeri açabilmeleri için ustalık belgesinin olması gerekiyor. Ustalık belgesi için öncelikle kalfalık belgesini alması gerekiyor. Kalfalık belgesi için ise en az 5 yıl SGK’lı olarak çalışması ve kalfalık sınavını başarı ile geçtikten sonra ustalık sınavına girebilmektedirler. Görüleceği üzere turizm programları diplomaların geçerliliği ve intibakı Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılmamaktadır. Bu çerçevede çok acil olarak üniversitelerin turizm programları diplomalarının Milli Eğitim Bakanlığı ve Mesleki Yeterlilik Kurumu belgeleri ile intibaklarının yapılması gerekmektedir. Bu sürecin gündemde tutulması, gerekli çalışmaların ve lobi faaliyetlerin yapılması üniversitelerin turizm programlarının dekanları, bölüm başkanları, öğretim üyeleri ve öğretim görevlilerinin sorumluluğunda ve gündeminde olmalıdır. Aksi takdirde hâlihazırda eğitim verdikleri öğrencilere ve mezun ettikleri öğrencilerin kantin işletmeciliği için dahi sınava girmeleri gerektiğini, iş yeri açmak için ustalık belgesinin gerektiğini, ustalık belgesini almaları için 5 yıl SGK’lı olarak çalışıp önce kalfalık sınavına girmeleri gerektiğini açıklamaları oldukça zor olacaktır.

Çalışmamız boyunca birçok genelge, kanun, yönetmelik ve kararlar taranmıştır. Turizm endüstrisinin en önemli ayaklarından birisi konaklama işletmeleridir. Ne yazık ki konaklama işletmeleri yöneticileri “otel yöneticisi, otel genel müdürü, otel müdürü, otel CEO’su, otel genel müdür yardımcısı, otel koordinatörü vb.) ile ilgili herhangi bir terime rastlanılmamıştır. Sadece, Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelikte “Konusunda eğitilmiş veya en az beş yıl deneyim sahibi idari personel” bulunur maddesi yer almaktadır. Bu madde hiçbir şekilde otel yöneticisini tarif etmemektedir. Bu nedenle öncelikle bu maddenin daha kapsayıcı ve gerçek otel yöneticisini tarif etmelidir. Konaklama işletmeleri idare edilecek yerler değildir. Konaklama işletmeleri her gün yüzlerce kişi ile farklı milletler ve farklı konularda misafir memnuniyetini dikkate alan pratikte yapılan profesyonel bir saha operasyonudur. Bu operasyonlar günün 24 saati devam eder. Ayrıca, dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen ekonomik, siyasi, kültürel, deprem ve salgın hastalık gibi durumlarda ilk etkilenen sektör otelcilik ve turizm sektörüdür. Bu çerçevede Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelikte aşağıdaki gibi bir düzenleme yapılması önerilebilir.

Tablo 2. Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Önerisi

MEVCUT OLAN	ÖNERİLEN DEĞİŞİKLİK
TURİZM TESİSLERİNİN NİTELİKLERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK Resmî Gazetenin Tarihi: 1/6/2019 Sayısı: 30791	TURİZM TESİSLERİNİN NİTELİKLERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK
Personelin nitelikleri ve personele yönelik düzenlemeler MADDE 15- (1) Bakanlık tarafından belgelendirilen veya belge talebinde bulunan tesislerde turizm alanında tecrübeli, eğitilmiş veya sertifikalı personel istihdam edilir.	MADDE 15- (1) Bakanlık tarafından belgelendirilen veya belge talebinde bulunan tesislerde turizm alanında tecrübeli, eğitilmiş ve Mesleki Yeterlik Kurumundan belgelendirilmiş personel istihdam edilir.
Oteller MADDE 19- (2) Bir yıldızlı oteller, d)	Oteller MADDE 19- (2) Bir yıldızlı oteller, d) Mesleki yeterlilik belgesine sahip ve en az 1 yıl deneyim sahibi otel yöneticisi, bulunur.
(3) İki yıldızlı oteller, f)	(3) İki yıldızlı oteller, f) Mesleki yeterlilik belgesine sahip ve en az 2 yıl deneyim sahibi otel yöneticisi, bulunur.
(4) Üç yıldızlı oteller, f)	(4) Üç yıldızlı oteller, f) Mesleki yeterlilik belgesine sahip ve en az 3 yıl deneyim sahibi otel yöneticisi, bulunur.
(5) Dört yıldızlı oteller, g) Toplam personelin en az yüzde onbeşi oranında konusunda eğitim almış veya sertifikalı personel, ğ) Konusunda eğitilmiş veya en az beş yıl deneyim sahibi idari personel, bulunur.	5) Dört yıldızlı oteller, g) Toplam personelin en az yüzde onbeşi oranında konusunda eğitim almış ve mesleki yeterlilik belgesine sahip personel, ğ) Mesleki yeterlilik belgesine sahip ve en az 4 yıl deneyim sahibi otel yöneticisi, bulunur.
(6) Beş yıldızlı oteller, k) Toplam personelin en az yüzde otuzu oranında konusunda eğitim almış veya sertifikalı personel,	6) Beş yıldızlı oteller, k) Toplam personelin en az yüzde otuzu oranında konusunda eğitim almış ve mesleki yeterlilik belgesine sahip personel, o) Mesleki yeterlilik belgesine sahip ve en az 5 yıl deneyim sahibi otel yöneticisi, bulunur.
Tatil köyleri MADDE 20- (1) Tatil köyleri; t) Toplam personelin en az yüzde onbeşi oranında konusunda eğitim almış veya sertifikalı personel, u) Konusunda eğitilmiş veya en az beş yıl deneyim sahibi idari personel, bulunur.	Tatil köyleri MADDE 20- (1) Tatil köyleri; t) Toplam personelin en az yüzde onbeşi oranında konusunda eğitim almış ve mesleki yeterlilik belgesine sahip personel, u) Mesleki yeterlilik belgesine sahip ve en az 5 yıl deneyim sahibi otel yöneticisi, bulunur.
Butik oteller MADDE 21- (1) Butik oteller; m) Tesis müşteri yatak kapasitesinin en az yüzde ellisine denk gelen sayıda deneyimli, konusunda eğitilmiş veya sertifikalı personel	Butik oteller MADDE 21- (1) Butik oteller; m) Tesis müşteri yatak kapasitesinin en az yüzde ellisine denk gelen sayıda deneyimli, konusunda eğitilmiş ve mesleki yeterlilik

ile konusunda eğitilmiş veya en az beş yıl deneyimli idari personel,	belgesine sahip personel ile Mesleki yeterlilik belgesine sahip ve en az 5 yıl deneyim sahibi otel yöneticisi, bulunur
Özel konaklama tesisleri MADDE 22- (1) Özel konaklama tesisleri, yansıtıcı yapı, tefriş veya dekorasyon. (2) Özel konaklama tesislerinde, toplam yatak kapasitesinin en az yüzde yirmisi oranında deneyimli veya konusunda eğitilmiş veya sertifikalı personel ile nitelikli hizmet sunulması gerekir.	Özel konaklama tesisleri MADDE 22- (1) Özel konaklama tesisleri, yansıtıcı yapı, tefriş veya dekorasyon. (2) Özel konaklama tesislerinde, toplam yatak kapasitesinin en az yüzde yirmisi oranında deneyimli, konusunda eğitilmiş ve mesleki yeterlilik belgesine sahip personel ile nitelikli hizmet sunulması gerekir.
Gastronomi tesisleri MADDE 26- (1) Gastronomi tesisleri; 4) Başvuru sahibi gerçek kişinin veya tüzel kişinin hâkim ortağının veya hisselerin çoğunluğuna sahip ortaklarının gastronomi dalında; ulusal veya uluslararası örgün eğitim kurumlarından diplomasının veya uluslararası kabul gören sertifikasının bulunması. 7) Çalışan personelin en az yüzde yirmisinin konusunda eğitim almış olması,	Gastronomi tesisleri MADDE 26- (1) Gastronomi tesisleri; 4) Başvuru sahibi gerçek kişinin veya tüzel kişinin hâkim ortağının veya hisselerin çoğunluğuna sahip ortaklarının gastronomi dalında; ulusal veya uluslararası örgün eğitim kurumlarından diplomasının ve mesleki yeterlilik belgesine sahip olması gerekir. 7) Çalışan personelin en az yüzde yirmisinin konusunda eğitim almış ve mesleki yeterlilik belgesine sahip personel olması
Eğlence merkezleri MADDE 33- (1) Eğlence merkezleri; x)	Eğlence merkezleri MADDE 33- (1) Eğlence merkezleri; x) Çalışan personelin en az yüzde beşinin konusunda eğitim almış ve mesleki yeterlilik belgesine sahip personel olması

Tablo 2’de yer alan değişiklik yapılmadan önce turizm sektöründe tüm meslekler için öncelikle Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler oluşturularak mesleki yeterlilik belgesi verilebilir olmalıdır. Bu yeterlilikler ile ilgili lise ve üniversitelerdeki turizm ve diğer programlarının bölümleri ve geçerliliği kabul edilen sertifikalar ile denkleştirme ve intibakları yapılabilir.

Turizm Teşvik Kanununun 30 uncu maddesine göre turizm işletmelerinin Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından denetimi ile ilgili düzenleme yer almaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı bu denetleme yetkisini; Mesleki Yeterlilik Kurumunun, Turizm, Konaklama, Yiyecek-İçecek Hizmetleri ile ilgili Yetkilendirilmiş Belgelendirme Kuruluşları, turizm sektörü ile ilgili sivil toplum kuruluşları veya Kültür ve Turizm Bakanlığının kriterlerini belirlediği diğer denetleme ve belgelendirme kuruluşlarına devredebilir. Nitekim “Güvenli Turizm Sertifikasyon Programında” söz konusu belgelendirme işlemi Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından TÜRKAK onaylı denetleme ve belgelendirme kuruluşlarına verilmiştir. Güvenli Turizm Sertifikasyon Programı, tatilini Türkiye’de geçirecek tüm turistlerin Covid-19 salgınına karşı mücadelede ulaşımdan konaklamaya, işletmelerdeki çalışanlarından seyahat edenlerin kendi sağlık durumuna kadar uzanan geniş bir yelpazede birçok tedbirlerden oluşmaktadır. Güvenli Turizm Sertifikasyon Programını; özveriyle, nitelikli, bilinçli ve kendisini turizm sektörüne adanmış deneyimli yönetici ve çalışanlar tarafından uygulanacağından dolayı, Turizm Meslek Yasasının

turist ve turist arz eden ülkeler açısından değerlendirildiğinde Türkiye'ye "Güvenli Turizm Sertifikasyon Programı" kadar etkili ve güvenilir ülke imajı oluşturacağını söyleyebiliriz.

Türkiye'de turizm sektörü, hiç turizm eğitimi almayanlar veya deneyimli olmayanlar tarafından yönetilecek bir sektör değildir. Türkiye'de turizm ile ilgili eğitim kurumlarının sayıları nitelikli işgücü ihtiyacını karşılayacak seviyeye ulaşmıştır. Dolayısı ile turizm endüstrisinin turizm mesleklerine ve diplomalarına dayalı olarak Turizm Meslek Yasası, Sendikalaşma, Meslek Odası vb. örgütlenme olmadan turizm alanında yaşanan sorunları önlemek ve bu alanda ilerleme kaydetmenin mümkün olmadığı söylenebilir. Bu çerçevede öncelikle "otel yöneticisi" unvanı hukuki boyut kazanmalıdır. Bu kazanım ancak "Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelikte" yapılacak değişiklik ile mümkün olduğunu söyleyebiliriz. Bunun sorumluluğu turizm endüstrisinin sivil toplum kuruluşları ve paydaşlarıdır. Kültür ve Turizm Bakanlığının 2020 yılı için açıkladığı tesis birim fiyat listesine göre 5 yıldızlı otelin bir adet yatak maliyeti 196.387,00 TL'dir. Sabit maliyet yatırımı yüksek olan bir yatırım, yatırımcıların deneyimsiz ve eğitimsiz soy bağı tarafından değil, deneyim sahibi gerçek otel yöneticileri tarafından yönetilerek ülke ekonomisine gerçek anlamda katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Ağaoğlu, O. (1991). Türk Turizminin En Büyük Sorunu ve Çözümüne İlişkin Bir Öneri. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 19-21.

Akyol, C., Oğan, E. ve Oğan, Y. (2018). Turizm Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Mesleki Beklentileri ve Sosyo-Ekonomik Profilleri Üzerine Bir Araştırma. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 648-665.

Çelen, O. ve Tuna, M. (2019). Turizm Eğitiminde Akreditasyon: TURAK Örneği. *Gastroia: Journal of Gastronomy And Travel Research*, 3(4), 526-540.

Erbaş, A., Cankül, D. ve Temizkan, R. (2013). Turizm Personeli Meslek Yasası Girişimi: TİYADER Örneği. 14. *Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Yayınları*. No: 1 Detay Yayıncılık, Ankara, 1150-1162.

Erbaş, A., Cankül, D. ve Temizkan, R. (2016) Turizm Diplomalıların İstihdam Sorunu. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 3(4), 1-12.

Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/06/20050621-1.htm> [Erişim Tarihi: 27.07.2020].

Gümüş, İ. ve Örgen, C. (2018). Beşeri Sermayenin Etkinliği Açısından Turizm Ön Lisans Eğitiminde Uygulamalı Mesleki Eğitimin Önemi. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 202-214.

<http://sisma.com.tr/makaleler/Turizmkonferans.pdf>, (Erişim Tarihi: 30.05.2020).

<http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/TurizmOzellhtisasKomisyonuRaporu.pdf>, [Erişim Tarihi: 30.05.2020].

<http://www.turizmgm.com/2019/03/12/turizm-meslek-yasasi-sart-mi/> [Erişim Tarihi:27.07.2020].

<https://www.getob.org/wp-content/uploads/dosyalar/SurdurulebilirTurizmRaporu.pdf>, [Erişim Tarihi: 01.06.20120].

<https://www.getob.org/wp-content/uploads/dosyalar/SurdurulebilirTurizmRaporu.pdf>, [Erişim Tarihi: 01.06.20120].

<https://www.ktb.gov.tr/Eklenti/906,ttstratejisi2023pdf.pdf?0> [Erişim Tarihi:30.05.2020].

<https://www.psikolog.org.tr/tr/files/folder/meslek-yasasi-calismalari-kitapcigi-x735.pdf>, [Erişim Tarihi:30.05.2020].

Işık, C., Keskin, G. ve Serçeoğlu, N. (2015). Turizm Sektöründe Nitelikli İşgücü Açığına Yenilikçi Yaklaşım: Kapadokya Örneği. *Journal of Entrepreneurship And Innovation Management*, 4(2), 27-48.

Kılıç, B. ve Uslu, T. (2019). Stratejik Yönetim Açısından İstanbul'daki Yerli ve Yabancı Marka Zincir Otellerin Rekabeti Sürdürmede Öncelik Verdikleri Temel Yetenekler. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(97), 212-230.

Konak, S. ve Özhasar, Y. (2019). Turizm Lisans Öğrencilerinin Turizm İle İlgili Bölümleri Tercih Nedenleri. *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 3(1), 1-11.

Meriç, S. ve Babur, Y. (2020). Çalışan Memnuniyetine Etki Eden Faktörler: Otellere Yönelik Bir Araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(74), 812-827.

Mesleki Yeterlilik Kurumu, <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/meslek-yeterlilik-belges/naslanr>, [Erişim Tarihi:31.05.2020].

Pelit, E. ve Ak, S. (2018). İnsan Kaynakları Yönetimi İşlevi Olarak Personel Bulma, Seçme ve Personeli İşe Yerleştirme ile İlgili Sorunlar: Turizm İşletmeleri Örneğinde Teorik Bir İnceleme. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 10(2), 39-74.

Temizkan, S., Ceviz, C. ve Cankül, D. (2019). Turizm Eğitimi Lisans Mezunları ve İstihdam Durumları. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 3(3), 437-461.

Tuna, M., Türkmendağ, Z. ve Keleş, A. (2019) Kıyı Otellerinde Fiyatı Etkileyen Unsurların Belirlenmesi: Paydaş Bakış Açısı. *Turizm Akademik Dergisi*, 6(2), 153-168.

Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/?q=meslek&aranan=> [Erişim Tarihi:27.07.2020].

Ülkü, S. (2019). Meslek Seçimi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (Jfes)*, 8(1), 197-208.

Yanardağ, A. ve Avcı, Y. (2012). Turizm Sektöründe İstihdam Sorunları: Marmaris, Fethiye, Bodrum İlçeleri Üzerine Ampirik Bir İnceleme. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 39-62.

Yarcan, Ş. (2007). Profesyonel Turist Rehberliğinde Mesleki Etik Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18(1), 33-44.

Yayla, Ö., Silik, C. E. ve Dülger A.S. (2017). Turizm Lisans ve Önlisans Eğitiminde 2017 Yılı Sayısal Değerlendirmeler. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5/4(2017) 47-5.

Yücel, E. ve Arıkan, A. (2019). Turizm Personelinin Yabancı Dil Gereksinimleri: Antalya Örneği. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(17), 657-668.